

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimi kertomusvuonna vt af Schultén ja varapuheenjohtajana vt Asp.

Valmisteluvaliokunnan itseoikeutettu puheenjohtaja oli valtuuston puheenjohtaja. Valiokunnan valittuina jäseninä toimivat vuoden alkupuoliskon ajan vtt Brummer, Borenus, Stjernvall ja Dittmar, varamiehinään vtt Moring ja Wegelius, sekä vuoden jälkipuoliskon ajan vtt Brummer, Borenus, Stjernvall ja Elving, varamiehinä vtt Dittmar ja Wegelius.

Kaupunginvaltuuston sihteerinä toimi varatuomari J. A. Norrmén ja valtuuston notaarina lakitieteenkandidaatti K. E. L. von Pfaler.

Kaupunginvaltuusto kokoontui kertomusvuonna 27 kertaa, niistä 7 kertaa lisätyin jäsenluvuin.

Vuoden kuluessa saapui 296 asiaa. Näistä ja vuoden alussa edellisistä vuosista ratkaisemattomina siirtyneistä 30 asiasta ratkaistiin 291. Vuoteen 1888 siirtyi siten 35 asiaa.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjain pykäläluku oli 365 ja valtuuston puolesta lähetettyjen kirjelmien luku 276.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. *Kaupunginasemakaavaa sekä kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan sellaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset.*

Uuden kaupunginasemakaavan vahvistaminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1886 anonut ¹⁾ senaatin vahvistusta uuden kaupunginasemakaavan ehdotukselle. Vuonna 1887 senaatti hyväksyi valtuuston lähettämän asemakartan, joka esitti ehdotettuja poikkeuksia voimassa olevasta kaupunginasemakaavasta, seuraavin muutoksin, nimittäin:

että VI kaupunginosassa Ranta- ja Tehtaankatujen välillä sijaitsevat tehdastonteiksi aiotut korttelit n:ot 179 ja 180 oli erotettava toisistaan 50 jalan levyisellä kadulla yleisten rakennusten ylihallituksen laatiman asemapiirroksen mukaisesti ja jaettava tonteiksi tässä piirroksessa esitetyllä tavalla;

että kaupungin vastaisiin tarpeisiin varattu, VII kaupunginosassa tulevan kirkon luona oleva paikka oli säilytettävä avoimena paikkana, jolle vastedes järjestettäisiin istutuksia; sekä

että Yrjönkatu oli jatkettava Merimieskatuun saakka, jolloin ehdotuksen mukaan V kaupunginosan kortteliin n:o 60 tuleva muodoltaan epäsäännöllinen tontti n:o 1 katosi.

Sen ohessa senaatti määräsi, että mainitulle tehdastontille ei saanut sijoittaa sellaisia teollisuuslaitoksia, jotka niiden toiminnan harjoittamistapa tai niissä käsiteltyjen tai valmistettujen aineiden laatu tai toiminnan aiheuttamien jätteen laatu samoinkuin myös niistä lähtevä savu tai kaasu tai niiden levittämä ilkeä haju tai jokin muu syy saattoi tehdä yleiselle terveydentalle turmiollisiksi. Samalla määrättiin, että kaupunginvaltuuston

¹⁾ Ks. s. 123.

tuli antaa laatia asemakartta uudestaan edellä esitetyin muutoksin sekä sen jälkeen lähettää se senaatin vahvistettavaksi.

Sen jälkeen kun rahatoimikamari tämän johdosta oli antanut rakennuskonttorin tehdä senaatin määräämät muutokset puheena olevaan asemakarttaan kaupunginvaltuusto kamarin esityksestä päätti ¹⁾ lähettää senaattiin kaksi kappaletta uudestilaadittua asemakarttaa lopullisesti vahvistettavaksi.

Senaatin päätöstä ei annettu kertomusvuoden kuluessa.

Katajanokan uudestijärjestely ja mainitun kaupunginosan yhdistäminen maan rautatieverkkoon. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1884 antanut ²⁾ valiokunnalle tehtäväksi antaa lausunnon yli-insinööri H. Th. Tallqvistin laatimasta Katajanokan länsiosan asemakaavaehdotuksesta ynnä kaupungininsinööri F. O. Ehrströmin siitä antamasta lausunnosta, viimeksi mainitun laatimasta ehdotuksesta, joka koski Eteläsataman rantalaiturien laajentamista ja tavarankuljetukseen tarkoitettujen rautatieraitteiden rakentamista tämän sataman ja valtionrautateiden välille, sekä pörssikaupanvälittäjä A. G. Laurellin kirjelmästä ³⁾, jossa käsiteltiin Eteläsataman parempaa hyväksikäyttöä.

Mietinnössään ⁴⁾, joka annettiin vuonna 1887, valiokunta ensin toi esiin ne yleiset näkökohdat, jotka olivat määränneet sen näissä kysymyksissä omaksuman kannan. Valiokunta tahtoi mitä tarmokkaimmin tehostaa, että ei ollut syytä pelätä suunnitelman suurusuuntaisuutta, suunnitelman, joka kerran kaikilta osiltaan toteutettuna tosin aiheuttaisi suuria kustannuksia, mutta toteutettuna vähitellen, tarpeen ja varojen mukaan, tuskin huomattavasti vaikuttaisi niihin kunnan menoihin, jotka tarkoittivat sen jäsenten hyvinvoinnin ja vaurastumisen edistämistä. Nyt oli pitkiksi ajoiksi eteenpäin vahvistettava suunnitelma, jonka mukaan voitiin toimia johdonmukaisesti ilman että aikaisemmin suoritettut työt ja puolinaiset parannukset asettuivat esteeksi tielle. Kaupungin ripeään kehitykseen, jonka perusteella voitiin odottaa sen väkiluvun tulevaisuudessa moninkertaistuvan, sisältyi se vaara, että ellei asiaa nyt nähty suuripiirteisesti, jälkeentulevat sukupolvet saivat kalliisti maksaa ne erehdykset, jotka nyt tehtiin kaukonäköisyyden puutteessa.

Valiokunta oli ollut yksimielinen siitä, että ennenkuin voitiin keskustella esitetyn suunnitelman yksityiskohdista, oli ratkaistava kysymys meriliikenteen yhdistämisestä maan rautatieverkkoon. Eteläsatamaan ulottuvan rautatien aikaansaaminen oli Helsingille elinehto, jos kaupunki halusi menestyksellisesti kilpailla maan muiden, tässä suhteessa paremmassa asemassa olevien rannikkokaupunkien kanssa. Ellei sellaista rautatietä saatu aikaan, oli koko ajatus Katajanokan luovuttamisesta kaupan tarpeisiin tuomittu epäonnistumaan. Suunnitellun rautatien kulkusuuntaa koskevista eri ehdotuksista valiokunta oli pitänyt yli-insinööri Tallqvistin laatimaa, jonka mukaan rautatie kulkisi pitkin Pohjoisataman rantaa, erältä kohdin muutettuna muita ehdottomasti onnistuneempaan. Siten kulkeva rautatie ei millään tavalla häittäisi katuliikennettä muualla kuin Unioninkadun leikkaukskohdassa ja sen noususuhteet olisivat mahdollisimman edulliset. Rautatie ei myöskään vaikuttaisi haitallisesti kaupunkikuvaan eikä häiritäisi kaupungin keskiosissa suoritettuja kaunistustöitä, ja ehdotettu kulku-

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. marrask. 1 §. — ²⁾ Ks. s. 3. — ³⁾ Ks. 1879—83 kert. s. 270. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 9.

suunta teki myöskin mahdolliseksi rautatieraiteiden vetämisen Eteläsataman Läntiselle rantakadulle. Tähän tuli lisäksi, että tämä suunta oli ainoa, jota valtio voi pitää kyllin edullisena toteuttaakseen sen ja käyttääkseen sitä hyväkseen.

Valiokunta oli neuvoteltuaan yli-insinööri Tallqvistin kanssa tehnyt järjestelyehdotukseen eräitä muutoksia. Ennen kaikkea valiokunta oli pitänyt tarpeellisena katkaista laituriviivan Lökhällanin etelä- ja itäranalla suuremman vedensyvyyden aikaansaamiseksi siellä. Lökhällanin eteläosaan oli varattu tilaa suolamakasiinille ja viljamakasiinille. Valiokunta oli yhdistänyt korttelit n:ot 140 ja 141 ja poistanut niiden välisen kadun, minkä ohessa kaupungin tarpeisiin lisäksi oli varattu kortteli n:o 150 ja korttelin n:o 142 länsipää. Lökhällanin pohjoispuolella olevaan lahteen valiokunta oli suunnitellut sijoitettavaksi yhden tai kahden aallonmurtajan suojaaman venesataman. Lääninvankilan ja Suomen meriekipaasin alueen välisen käyttämättömän alueen valiokunta oli jakanut siten, että vankilan pohjoispuolella oleva alue oli jaettu kahdeksi asuntotontiksi ja vankilan eteläpuolella oleva alue, joka käsitti myöskin korttelin n:o 161 jäljellä olevan osan, luovutettu varastotonteiksi. Korttelit n:ot 152 ja 160 oli varattu rakennusaineiden varastopaikoiksi ja koko kortteli n:o 151 jaettu 12 makasiinintontiksi. Makasiinikortteli n:o 144 oli jaettu kahtia poikkikadulla. Osan Läntisen Satamakadun päätepisteen pohjoispuolella olevasta lahdesta valiokunta oli katsonut tarpeelliseksi jättää täyttämättä, jotta sitä vielä jonkin aikaa eteenpäin voitaisiin käyttää venesatamana. Sitäpaitsi valiokunta ehdotti erinäisiä muutoksia katujen ja laiturien nimistöön ja sen yhteydessä eräitä nimityksiä kaupungin jo olemassa oleville valmiille satalaitureille, jotka siihen asti olivat olleet nimeä vailla.

Eteläsataman yhdistämistä rautatieverkkoon koskevassa kysymyksessä valiokunta kannatti yli-insinööri Tallqvistin ehdottamaa veturiraiteen rakentamista Katajanokalta aina Hietalahdensatamaan asti. Tällä suunnalla oli se etu, ettei se missään kohdassa joutunut katkaisemaan katuliikennettä. Kustannusten suuruuden tähden ei tätä työtä kuitenkaan olisi heti suoritettava. Eteläsatamaan vievien raiteiden välittömimmän tarpeen tyydyttämiseksi valiokunta ehdotti, että samalla kuin rautatieraide rakennettiin Katajanokalle, siitä johdettaisiin raide kanavan yli Linnanlaituria myöten Läntisen rantakadun kulmaan ja sieltä vaununkääntölavan avulla pitkin Läntistä rantakatua ja Makasiinirantakatua laivaveistämölle. Myöhemmin, tämän väliaikaisen järjestelyn käydessä riittämättömäksi, olisi sisempi venesatama kokonaan poistettava ja pieni osa kalastajasatamasta täytettävä, minkä jälkeen rakentamalla kulman muotoinen aallonmurtaja luotaisiin uusi venesatama n.s. Keisarinkarin ympärille.

Edelleen valiokunta yhtyi v.t. satamakapteeni W. A. Svenssonin tekemään ehdotukseen, että eteläistä laiturinhaaraa jatkettaisiin suoraan eteläsuuntaan Makasiinirantakatuun asti, sekä kaupungininsinöörin ja rahatoimikamarin aikaisemmin antamiin lausuntoihin ¹⁾ pörssi-kaupanvälittäjä Laurellin ehdotuksesta.

Töiden suorittamisajasta ja -tavasta valiokunta oli ollut sitä mieltä, että ensiksi olisi rakennettava rautatie Töölönlahden yli vievältä penkereeltä Katajanokalle ja sen jälkeen ja välittömästi tämän työn yhteydessä uppoarkut Katajanokan kanavasta yli-insinööri Tallqvistin ehdotuksen

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1 v:ta 1884.

toiseen tavarasuojaan asti. Tämä laiturirakennustyön osa tulisi tosin suuren vedensyvyyden takia kalleimmaksi, mutta se olisi teknillisistä syistä ehdottomasti suoritettava ensimmäiseksi, ennenkuin mihinkään täyttämistöihin ryhdyttiin Katajanokan etelärannalla tai Katajanokalta kanavan yli Läntiselle rantakadulle. Kustannukset Katajanokan etelärannan satalaiturin rakentamisesta sekä kolmen rinnakkaisraiteen muodostamasta sivuradasta tälle laiturille valiokunta oli muutamain vähäisin poikkeuksin yli-insinööri Tallqvistin ehdotuksesta arvioinut 1,399,390 markaksi sekä heti suoritettavien töiden ynnä Läntiselle rantakadulle rakennettavan sivuraitteen kustannukset 897,650 markaksi.

Sivuradan suuntaan valiokunta ehdotti eräitä vähäisiä muutoksia, jotka Tallqvistin ehdotuksen laatimisen jälkeen rakennettu venäläinen muonamaksiini ja Uudenmaan pataljoonan kasarmirakennukset olivat tehneet tarpeelliseksi. Pohjoissatamassa oli laituri valiokunnan mielestä siirrettävä jonkin verran ulommaksi, jotta rautatieraitteet voitiin sijoittaa siellä olevan lehtikujan ulkopuolelle.

Rautatien päällysrakenteen suhteen valiokunta poiketen yli-insinööri Tallqvistin suunnitelmasta ehdotti, että varsinaiseen sivurataan käytettäisiin raskaampaa, 20 (ei 15) naulan painoista kiskotyyppiä eli samaa kuin Helsingin—Hämeenlinnan rataan, ja koko Katajanokan raidelaitteisiin samoin kuin Läntisen rantakadun sivuraitteeseen rautaisia ratapölkkyjä. Näiden viimeksi mainittujen käyttäminen tosin lisäisi perustamiskustannuksia, mutta tämä järjestely, joka tiesi kiskojen upottamista kadun tasoon, aiheutti m.m. sen ilmeisen edun, että sen jälkeen kun raide oli laskettu ja kadunpäällystys jälleen pantu kuntoon, ei tarvittu mitään enempää kunnossapitoa, katujen aukirepimistä y.m. Pyöränlaipoille tarpeellisen kourun aikaansaamiseksi olisi kummankin kiskon sisäpuolelle nupukivillä kivettävä 1 jalan levyinen ja ulkopuolelle yhtä leveä kaista. Tällaisen päällysrakenteen käyttäminen tekisi myöskin erikoistyyppisten veturien hankkimisen tarpeettomaksi.

Lopuksi valiokunta antoi erinäisiä taulukkotietoja rautateitse Helsingin ja Sörnäsän asemille ja asemilta kuljetetuista samoin kuin kaupunkiin meritse tuoduista ja sieltä meritse viedyistä tavaroista, mitkä tiedot valiokunnan mielestä osoittivat, että suunniteltu Katajanokan rautatie voi laskea heti saavansa huomattavan määrän kuljetuksia, jotka epäilemättä edelleen tuntuvasti lisääntyisivät liikenneyhteyksien parantuessa ehdotulla tavalla.

Valiokunta esitti ensin, että kaupunginvaltuusto pyytäisi maistraattia panemaan toimeen valtuuston lisäjäsenten vaalin käsittelemään tämän asian tarpeellisia osia, ja mietintö päättyi muuten ehdotukseen, että valtuusto päättäisi:

1) puolestaan hyväksyä yli-insinööri Tallqvistin laatiman Katajanokan länsiosan asemakaavaehdotuksen, kuitenkin ottaen huomioon valiokunnan siihen ehdottamat ja mietintöön liitetystä asemakartassa esitetyt muutokset ja lisäykset;

2) edelleen hyväksyä yli-insinööri Tallqvistin ehdottaman Töölönlahden yli rakennetulta rautatiepenkereeltä pitkin Pohjoissataman rantaa Katajanokalle kulkevan rautatien suunnan valiokunnan ehdottamien muutoksien, jotka oli esitetty valiokunnan mietintöön niinkään oheistetussa piirroksessa;

3) niinkään hyväksyä valiokunnan ehdotuksen väliaikaisen rautatieraitteen rakentamisesta Katajanokalta obeliskin ohi Läntisen rantakadun

kulmaan ja sieltä vaununkääntölavaa käyttäen tätä katua pitkin laivaveistämölle;

4) antaa kaupungin jo valmiille satamalaitureille seuraavat nimet: Pitkäsillanrantakatu, Pakkahuoneenlaituri, Päävahdinlaituri, Linnanlaituri, Vaakahuoneenlaituri, Keittohuoneenlaituri ja Makasiinirantakatu;

5) antaa rahatoimikamarille tehtäväksi antaa laatia ehdotettuja kaupunginasemakaavanmuutoksia esittävän kartan valtuuston siitä tekemän päätöksen mukaisesti;

6) anoa Hänen Keisarilliselta Majesteetiltaan vahvistusta edellä koskettuille kaupunginasemakaavan muutoksille;

7) tehdä Hänen Keisarilliselle Majesteetilleen anomuksen, että valtio omaan laskuunsa rakentaisi, pitäisi kunnossa ja liikennöisi rautatien Töölön rautatiepenkereeltä Katajanokalle ynnä sivuraiteen Katajanokalta kanavan yli Kauppatorilla venesataman kulmassa olevaan vaununkääntölavaan asti kaupungin luovuttaessa ilmaiseksi kaiken siihen tarvittavan maan ja suorittaessa kaikki rautatien vaatimat louhimistyöt ja Katajanokalla tarpeelliset pengerrystyöt;

8) antaa rahatoimikamarille tehtäväksi heti kun tähän valtuuston anomukseen oli myönnytty ryhtyä suorittamaan sekä kyseisen rautatierakennuksen johdosta tarpeellisia louhimistöitä ja sen vaatimia pengerrystöitä Katajanokalla että myöskin niitä siellä suoritettavia laiturij- ja täyttämistöitä, joihin oli katsottu olevan viipymättä ryhdyttävä, nimittäin rakentamaan laituria Katajanokan kanavasta yli-insinööri Tallqvistin ehdotuksen toiseen tavarasuojaan, suorittamaan tarpeellisia täyttämistöitä Lökhällänin kohdalle tulevaa kolmiraiteista ja tarpeellisilla vaihteilla varustettua ratapihaa varten sekä täyttämään rakennetun laiturin pohjoispuolella olevaa lahtea sekä rakentamaan vaunuraiteita Kauppatorille sijoitettavaksi ehdotetusta kääntöpöydästä pitkin Läntistä ja Makasiinirantakatua laivaveistämölle;

9) kehoittaa rahatoimikamaria aikanaan tekemään ehdotuksen niiden varain hankkimisesta, jotka tarvittiin valtuuston heti suoritettaviksi määräämien töiden täytäntöönpanemiseksi; samoin kuin

10) periaatteellisesti hyväksyä Katajanokan kanavasta pitkin Linnanlaituria kaarena yli Vaakahuoneenlaiturin ja Keittohuoneenlaiturin sekä sieltä läpi laivaveistämön tontin ja osan Kaivopuiston aluetta, pitkin Puisto- ja Merikatuja laivatelakan ohi Hietalahdensatamaan rakennettavan rautatien ja varata sille tilan samoin kuin myös hankkia tälle rautatielle vahvistuksen muiden edellä koskettujen kaupunginasemakaavan muutosten yhteydessä.

Sen jälkeen kun kaupunginvaltuuston lisäjäsenet oli valittu ¹⁾ käsittelemään sekä tätä että erinäisiä muitakin asioita, esiteltiin puheena oleva asia ensin lisätylle valtuustolle Helsingin kauppiaskokouksen asiasta antaman esityksen ²⁾ yhteydessä. Tässä esityksessä ehdotettiin m. m., että suunniteltu rautatie rautatiepenkereeltä Katajanokalle ynnä Läntiselle rantakadulle tuleva sivuraide rakennettaisiin kaupungin laskuun eikä valtion puolesta, että kaupungin tarpeisiin vielä varattaisiin korttelit n:ot 153 ja 156 ja kaupunki oikeutettaisiin luovuttamaan tarpeellinen tonttipaikka makasiiniyhtiölle, joka sinne rakentaisi julkisia kauppamakasiineja, sekä että muuta-

¹⁾ Ks. s. 221. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 25.

mat ehdotetuista kortteleista yhdistettäisiin ja niillä olevat tontit tehtäisiin kaksi kertaa suuremmiksi.

Sen jälkeen kun edellä mainittu esitys oli julkaistu painosta ¹⁾ ja asia muuten pantu pöydälle ¹⁾, lisätyt kaupunginvaltuutetut ottivat asian uudestaan käsiteltäväkseen erityisesti tätä tarkoitusta varten määrättyssä kokouksessa. Lisätyt kaupunginvaltuutetut tekivät silloin seuraavat Katajanokan uudestijärjestelyä koskevat päätökset ²⁾, joita kuitenkaan ei ollut pidettävä lopullisina, vaan riippuvaisina siitä, mihin päätökseen tultiin Katajanokan yhdistämistä maan rautatieverkkoon koskevassa kysymyksessä:

1) että laituriviivan Lökhällanin etelä- ja itärannalla tuli saada valiokunnan puoltama murtoviivan suunta;

2) että Lökhällanin eteläosasta oli varattava paikka suola- ja viljamakasiineille;

3) että paitsi valiokunnan ehdottamia kortteleita n:ot 140, 141 ja 150 sekä korttelin n:o 142 länsipäätä kaupungin tarpeisiin edelleen oli varattava korttelit n:ot 153 ja 156, jolloin kaikkien näiden korttelien tonttijako jäisi pois, mutta että vastaisen tulli- ja pakkahuoneen paikkaa ei ollut määrättävä, ennenkuin tullihallitus ja Helsingin kauppayhdistys olivat saaneet tilaisuuden antaa tästä kysymyksestä lausuntonsa;

4) että molemmat viimeksi mainitut korttelit oli yhdistettävä yhdeksi ja niiden välinen katu poistettava;

5) että Lökhällanin pohjoispuolella oleva lahti oli luovutettava vene-satamaksi;

6) että lääninvankilan pohjoispuolella oleva alue oli jaettava kahdeksi asuntotontiksi sekä vankilan eteläpuolella oleva alue, joka käsitti myöskin jäljelläolevan osan korttelia n:o 161, luovutettava varastopaikoiksi;

7) että korttelit n:ot 152 ja 160 oli luovutettava rakennusaineitten varastopaikoiksi;

8) että kortteli n:o 151 oli jaettava 12 makasiinitontiksi;

9) että kortteli n:o 144 oli jaettava kahtia tonttien n:ot 16 ja 17 välisellä poikkikadulla ja 15 jalan levyinen käytävä jätettävä tontin n:o 22 ja meriekipaasin alueen välille;

10) että Läntisen Satamakadun päätekohtan pohjoispuolella olevasta lahdesta oli jätettävä täyttämättä niin suuri alue kuin tarvittiin vene-satamalle;

11) että Lyökkisaarenkadun leveys oli supistettava 40 jalasta 35:een; sekä

12) hyväksyä valiokunnan laatiman Katajanokan katujen ja laiturien nimien muutosehdotuksen.

Edelleen lisätyt kaupunginvaltuutetut päättivät:

13) hyväksyä valiokunnan ehdotuksen mukaisen Katajanokan rautatie-linjan sekä Kauppatorille ja Läntiselle rantakadulle vievän sivuraiteen kulkusuunnan;

14) antaa kysymyksen kaupungin valmiiden laiturien nimistä toistaiseksi jäädä sillensä;

15) toistaiseksi olla ottamatta käsiteltäväkseen Eteläsataman ja Hieta-lahdensataman välistä rautatielinjaa koskevaa kysymystä;

¹⁾ Lis. valt. pöytäk. 11 p. lokak. 4 §. — ²⁾ S:n s:n 18 p. lokak. 1 § ja 20 p. lokak. 1 §.

16) olla hankkimatta vahvistusta Katajanokan järjestelyehdotukselle, ennen kuin Katajanokan suunniteltua rautatielinjaa koskeva kysymys oli lopullisesti ratkaistu;

17) asettaa valiokunnan harkitsemaan sekä Helsingin kauppiaskokouksen edellä mainittua ehdotusta, että kaupunki rakennuttaisi kyseisen rautatien omalla kustannuksellaan, että myös, voisiko kaupunki rautatieyrityksen toteuttamiseksi sitoutua suurempiin uhrauksiin kuin valiokunta oli ehdottanut; sekä

18) antaa rahatoimikamarille tehtäväksi antaa laatia sellaiset valtuuston hyväksymää Katajanokan uudestijärjestelyä esittävät kartat, jotka saattoivat olla tarpeelliset tämän järjestelyn ja suunnitellun rautatien tarkoituksiperän havainnollistamiseksi maan hallitukselle.

Edellä mainittuun valiokuntaan valittiin lopuksi vtt Runeberg, af Schultén, Elving ja Tallqvist sekä oikeusraatimies E. Öhman.

Sen jälkeen antamassaan mietinnössä¹⁾ uusi valiokunta m. m. lausui, että hallitukselle jätettävällä aikaisemman valiokunnan ehdottamaa laatua olevalla anomuksella todennäköisesti oli hyvin vähän toiveita tulla hallituksen ja kansaneduskunnan hyväksymäksi. Myöskään Helsingin kauppiaskokouksen esittämää ehdotusta, että kaupunki omaan laskuunsa rakentaisi suunnitellun rautatien, valiokunta ei voinut hyväksyä. Sen sijaan valiokunta oli sitä mieltä, että kaupunginvaltuuston tosin tuli tehdä hallitukselle esitys rautatien rakentamisesta valtion laskuun, mutta että kaupungin silloin tuli sitoutua tähän yritykseen nähden uhrauksiin, jotka suuremmassa määrässä kuin aikaisemmin ehdotetut vähensivät valtiolle radan rakentamisesta aiheutuvaa pääomamenoa. Siten valtio saisi tilaisuuden järjestää rautatien täysin omia tarkoituksiaan ja tarpeitaan vastaavalla tavalla, ja kaupungin taholta osoitettu suurempi uhri- valmius olisi myöskin omiaan vaikuttamaan siihen, että esitys varmemmin saisi osakseen hallituksen suopeuden ja mahdollisesti myöskin maan säätyjen hyväksymisen.

Valiokunnan ehdotuksen mukaisesti lisätyt kaupunginvaltuutetut päättivät²⁾ Hänen Keisarilliselta Majesteetiltaan anoa:

että valtio omaan laskuunsa heti antaisi rakentaa sekä panna kuntoon ja liikennöidä Töölön rautatiepenkereeltä Katajanokalle kulkevan rautatien ynnä sen sivuraiteen Katajanokalta kanavan yli Kauppatorilla venesataman kulmassa olevaan vaununkääntölavaan ehdoin, että kaupunki maksutta luovutti kaiken tähän tarvittavan maan ja suoritti puolet rautatien rakentamisen aiheuttamista kustannuksista, kuitenkin enintään 250,000 markkaa.

Sen ohessa lisätyt kaupunginvaltuutetut antoivat rahatoimikamarille tehtäväksi antaa valtuustolle ehdotuksen varojen hankkimisesta niihin menoihin, jotka valtuuston siitä tekemän päätöksen mukaan oli suoritettava lainavaroilla.

Kallion (Berghällin) tilan ja Janssonin viljelysten järjestely sekä sikäläisten tonttien vuokralleanto. Sen johdosta, että Kallion tilan samoin kuin Janssonin viljelyksiksi nimitetyn, Kallion tilan sekä Alpin, Kaiun, Suruttoman ja Vallilan huvilain osista muodostetun eri tilana hoidetun alueen vuokra-aika meni umpeen kertomusvuoden päättyessä, oli rahatoimikamari sen jälkeen kun näillä alueilla oli toimitettu erinäisiä tarpeen vaatimia korkeusmittauksia³⁾, laatinut mainittujen alueiden uuden jaoitusehdotuk-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 29. — ²⁾ Lis. valt. pöytäk. 8 p. marrask. 1 §. — ³⁾ Ks. s. 72.

sen¹⁾. Tämän ehdotuksen mukaan käytettäisiin rakennustonteiksi m. m. Itäiseen viertotiehen ulottuva ja sen varrella sijaitseva osa Kallion tilan maata. Jotta nämä tontit myöhemmin voitaisiin ottaa kaupunginasema-kaavaan mainittavasti koskematta niillä oleviin rakennuksiin, oli katsottu tarpeelliseksi edeltäkäsän määrätä sinne tulevat pääkadut. Kamarin mielestä ei näet voinut ajatella, että alueen rakentaminen siirtyisi, kunnes sen täydellinen asemakaavaehdotus oli laadittu ja vahvistettu. Kaupunki-alueen laajentuessa oli siihenkin asti ollut tapana, että kaupungin lähimpään naapuristoon oli muodostettu vuokratontteja, jotka sittemmin olosuhteitten vaatiessa oli liitetty varsinaisen rakennuskaavan piiriin. Kallion alueelta ehdotetut tontit, joilla jo oli rakennuksia, oli yleensä katsottu olevan luovutettava ilman huutokauppaa kohtuullisin ehdoin rakennusten silloisille omistajille, joille oli taattava pitempiaikainen tonttiansa hallintaoikeus. Vielä rakentamattomien viertotien varrella sijaitsevien tonttien käytöstä kamari siinä tapauksessa, että valtuusto hyväksyi ehdotetun tonttijaon, antaisi ehdotuksen myöhemmin. Unioninkadun jatkeen varrelle siihen kohtaan, mistä viertotie alkoi, olisi myöhemmin järjestettävä tori, jota kuitenkin ilmeisesti ei tasoitettaisi vielä lähitulevaisuudessa. Tämän johdosta olisi ne kaksi tonttia, joiden rakennukset olivat toriksi aiotulla paikalla, vuokrattava näiden omistajille lyhyemmäksi ajaksi ja vuokramaksuja alentamalla. Eräs kolmas Kallion tilan maalla oleva rakennettu alue, jonka jakaminen tontteihin ei ollut niin pian tarpeellista, olisi sen haltijat oikeutettava vuokraamaan lyhyemmäksi ajaksi ilman oikeutta uusien rakennusten teettämiseen sinne, mutta velvoittaen heidät pitämään alueen läpi kulkeva tie avoinna yleiseen käyttöön. N. s. Janssonin viljelyksistä taas olisi eräs vuorten ympäröimä notko, Josafatin laaksoksi nimetty, luovutettava erillisenä vuokrapalstana Suomen metsästysyhdistykselle, joka oli sitä kamarilta anonut, ja yhdistys oikeutettava järjestämään sinne maaliinammuntarata. Toinen osa mainittuja viljelyksiä olisi määrättyin ehdoin siirrettävä Backasin tilaan ja kolmannesta osasta ynnä osasta maa-alueita n:o 15 Vallilaa olisi muodostettava uusi tila, Vallila n:o 5, joka annettaisiin vuokralle kaupungin viljelysalueille vahvistetuin vuokraehdoin. Jäljelle jäävä osa Janssonin viljelyksiä olisi samoin eri tilana tarjottava vuokralle viimeksi mainituin ehdoin, minkä ohessa kaupungin tulisi siellä kustantaa erinäisiä kallionlouhimistöitä. Ellei tästä tilasta tehtäisi hyväksyttävää tarjousta, olisi se aluksi tarjottava ainoastaan vuodeksi kerrallaan, mutta sikäläiset louhimistyöt joka tapauksessa pantava toimeen.

Rahatoimikamarin esitystä ja Suomen metsästysyhdistyksen edellä mainittua anomusta esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi²⁾ Kallion tilan ja n. s. Janssonin viljelysten ehdotetun jaoituksen sekä valtuutti kamarin pääasiallisesti ehdotuksensa mukaisesti antamaan vuokralle siellä olevat alla luetellut tontit ja maa-alueet seuraavin ehdoin:

1) että alla mainitut Kallion maalla olevat tontit oli vuokrattava niillä olevien rakennusten silloisille omistajille kolmenkymmenen vuoden ajaksi kaupungin asuntohuviloita koskevin vuokraehdoin ja seuraavista vuotuisista vuokramaksuista, nimittäin:

n:o 3 Itäisen viertotien varrella koneenkäyttäjä E. Erikssonille 387 markasta,

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 27. — ²⁾ Valt. pöytäk. 8 p. marrask. 11 §.

n:o 3 Toisen linjan varrella kivipainaja F. Liewendalille 320 markasta,

n:o 2 Kolmannen linjan varrella eli n:o 5 Itäisen viertotien varrella kalusepän leskelle F. S. Forseliukselle 327 markasta,

n:o 9 Itäisen viertotien varrella mallipuuseppä E. Tallgrenille ja kauppias J. R. Lindforsille yhteisesti 420 markasta,

n:o 15 Itäisen viertotien varrella sotamiehen vaimolle J. Pischoffille 425 markasta,

n:o 12 Viidennen linjan varrella senaatin kielenkääntäjä R. Hernbergin perillisille 188 markasta,

n:o 14 Viidennen linjan varrella niinikään kielenkääntäjä Hernbergin perillisille 188 markasta ja

n:o 16 Viidennen linjan varrella samoin kielenkääntäjä Hernbergin perillisille 165 markasta,

kuitenkin siten, että kolmen viimeksi mainitun tontin vuokramaksuista oli, kunnes kaupunki oli niiden läpi kulkevan tien sijaan, joka siihen asti oli pidettävä avoimna, rakentanut toisen tien, myönnettävä 25 %:n alennus edellä mainituista määristä;

2) että rahatoimikamarin esitykseen oheistettuun karttaan litt. A:lla, B:llä ja C:llä merkityt Kallion alueet niinikään oli luovutettava niillä olevien rakennusten omistajille, kaksi ensiksi mainittua aluetta viideksi-toista, mutta alue C kymmeneksi vuodeksi ilman että vuokraajilla oli oikeutta rakentaa niille lisää rakennuksia sekä alla mainituista vuotuisista vuokramaksuista alueen C vuokraajan sen lisäksi ollessa velvollinen pitämään alueen läpi kulkeva tie avoimna, nimittäin:

alue A poliisikomisarimus E. Parkkiselle ja entiselle kauppiaille K. Semonoffille yhteisesti 150 markasta,

alue B kapellimestari A. Laurentille 150 markasta sekä

alue C senaatin kielenkääntäjä R. Hernbergin perillisille 300 markasta;

3) että Janssonin viljelysten alueella sijaitseva n. s. Josafatin laakso oli luovutettava Suomen metsästysyhdistykselle kymmenen vuoden ajaksi 250 markan vuotuisesta vuokramaksusta;

4) että mainittuun karttaan 14 A:lla merkitty osa Janssonin viljelyksiä joko oli yhdistettävä huvilaan N:o 14 Backas'iin sen vuokraajan, senaatin kielenkääntäjä R. Hernbergin perillisten, hallittavaksi sinä aikana, joksi Backas oli heille vuokrattuna, t. s. vuoden 1908 loppuun, jolloin heidän tuli maksaa tästä alueenlisäyksestä lisävuokraa 1.150 tynnyriä rukiita pohjaverona ja 50 markkaa rahana, tai myöskin, elleivät mainitut vuokraajat halunneet näillä ehdoilla ottaa aluetta haltuunsa, yhdistettävä alla mainittuun Vallila n:o 5:ksi merkittyyn tilaan, jonka vuokramaksu silloin lisääntyisi edellä mainitulla pohjaveron- ja rahamäärällä;

5) että osista Janssonin viljelyksiä ja n:o 15 Vallila-nimisestä maa-alueesta muodostettu tila Vallila n:o 5 oli tarjottava vuokralle vaihtoehtoisesti viidentoista tai kymmenen vuoden ajaksi vuosivuokran ollessa 5.873 tynnyriä rukiita pohjaveron ja vähintään 200 markkaa rahavuokraa sekä kaupungin viljelysalueille vahvistetuin vuokraehdoin vuokraajan kuitenkin ollessa oikeutettu rakennuttamaan paikalle pienehkö asuinrakennus ja tarpeelliset ulkokuoneet; samoin kuin

6) että jäljelle jäävä osa Janssonin viljelyksiä oli kymmenen vuoden ajaksi ja muuten kaupungin viljelysaluiden vuokralleannossa noudatettaviksi vahvistetuin ehdoin tarjottava vuokralle vuotuisesta vuokra-

maksusta, joka oli 29.722 tynnyriä rukiita pohjaveroa ja vähintään 1,300 markkaa rahaa ja vuokraajan ollessa velvollinen sen jälkeen kun kaupunki vuonna 1888 4,800 markaksi arvioiduin kustannuksin oli suorittanut tässä tarkoituksessa tarpeellisen kallionlouhinnan, vuokra-ajan kuluessa paneamaan toimeen sen kuivattamiseksi vaadittavan ojituksen.

Tehdystä esityksestä kaupunginvaltuusto myöhemmin päätti¹⁾ valtuuttaa rahatoimikamarin kolmenkymmenen vuoden ajaksi luovuttamaan seuraavat kuusi Kallion tilalla olevaa rakennustonttia alla mainituille henkilöille, nimittäin:

n:o 1:n Toisen linjan varrella muurari J. Sirénille 905 markan vuokramaksusta,

n:o 5:n Toisen linjan varrella kauppias M. Gustafssonille 675 markan vuokramaksusta,

n:o 4:n Kolmannen linjan varrella huvilanomistaja K. V. Beichmanille 630 markan vuokramaksusta,

n:o 3:n Kolmannen linjan varrella muurari G. A. Heleniukselle 641 markan vuokramaksusta,

n:o 5:n Kolmannen linjan varrella muurari J. Valeniukselle 566 markan vuokramaksusta sekä

n:o 7:n Kolmannen linjan varrella valajamestari J. Sundelinille 405 markan vuokramaksusta

sekä muutoin seuraavin ehdoin:

Toisen linjan tontin n:o 1 suhteen, että haltija oli velvollinen sekä siistillä aitauksella ympäröimään sen 30 jalan levyisen alueen, joka jäi käyttämättä Itäisen viertotien ja tontin kaakkoisrajan välillä, että myöskin istuttamaan sinne puita ja pensaita, mikäli kalliopohja ei tehnyt sitä mahdolltomaksi, ja aina pitämään paikan siistinä ja siivottuna, minkä lisäksi kaupungilla tuli olla oikeus, jos viertotietä milloin tahansa tulevaisuudessa laajennettiin, ottaa haltuunsa suurempi tai pienempi osa kyseistä aluetta;

Toisen linjan tontin n:o 5 suhteen, että sen läpi kulkevaa 16 jalan levyistä ajotietä ja sen varsille kaivettuja tai kaivettavia oja ei saanut sulkea eikä muuttaa, mutta että vuokraajan tästä tuli saada vuokran alennusta 110: 40 markkaa, kunnes kaupunki rakensi toisen tien, sekä että kivipainaja F. Liewendalin omistama asuinrakennus, jonka toinen pää ulottui tontin etelärajan yli, sai jäädä paikoilleen viideksitoista vuodeksi edellyttäen, että se pidettiin asianmukaisessa kunnossa;

Kolmannen linjan tontin n:o 4 suhteen, että ajotietä, joka osalla leveyttään leikkasi tontin koilliskulman, ei saanut sulkea, mistä korvaukseksi vuokraajan niin kauan kuin kyseinen tie siellä säilytettiin tuli nauttia vuokran alennusta 18: 45 markkaa; samoin kuin

Kolmannen linjan tonttien n:ot 5 ja 7 suhteen, ettei Janssonin viljelyksille johtavaa 16 jalan levyistä tietä eikä sen varsille kenties kaivettavia oja saanut sulkea, mutta että vuokraajain tuli niin kauan kuin tämä tie siellä säilytettiin nauttia alennusta vuokramaksuistaan, tontin n:o 5 vuokraajan 147 markkaa ja tontin n:o 7 vuokraajan 33 markkaa.

Tonttien yhteenrakentaminen. Tehtailija B. A. Ölanderin anomusta saada rakentaa yhteen V kaupunginosan korttelissa n:o 89 Uudenmaankadun varrella olevat tontit n:ot 13 ja 15 kaupunginvaltuusto lähetet-

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. jouluk. 7 §.

tyään ¹⁾ sen rahatoimikamariin tämän asiasta antaman lausunnon mukaisesti puolsi ²⁾).

Samoin valtuusto puolsi ³⁾ kauppias K. Hildénin ja leipurimestari U. V. Holmqvistin anomusta, että heidät oikeutettaisiin rakentamaan yhteen II kaupunginosan korttelin n:o 38 tontin n:o 5 länsi- ja itäpuoliskot, ensin lähetettyään ⁴⁾ asian rahatoimikamariin ja tämän annettua siitä puoltavan lausunnon.

Punavuorenkadun nimen muuttaminen. Läänin kuvernööri vaati kaupunginvaltuuston lausuntoa lukuisten Punavuorenkadun varrella sijaitsevien talojen omistajain anomuksesta, että kyseisen kadun nimi sen huonon maineen vuoksi, jonka katu oli saanut siellä aikaisemmin vallinneiden olojen johdosta, muutettaisiin Ratakaduksi tai Saunakaduksi. Lähetettyään ⁵⁾ tämän asian rahatoimikamariin kaupunginvaltuusto tämän ehdotuksesta päätti ⁶⁾ lausunnossaan ehdottaa anomuksen evättäväksi.

N. s. Tschetschulinin lautatarhan paikan luovuttaminen kaupungille. Koska Katajanokan järjestelytyöt tekivät välttämättömäksi n. s. Tullhällänin viereisen, n. s. Tschetschulinin lautatarhan hallussa olevan vuokra-alueen tyhjentämisen, rahatoimikamari oli vuonna 1886 velvoittanut edesmenneen kauppaneuvos F. Tschetschulinin oikeudenomistajat vuoden päättyessä luovuttamaan mainitun alueen kaupungille, mutta myöhemmin oikeuttanut heidät vuoden 1887 loppuun säilyttämään siellä paikoillaan ne rakennukset, jotka eivät olleet mainittuna vuonna Katajanokan pohjoisrannalla suoritettaviksi päätettyjen laiturirakennustöiden tiellä, ehdoin, että muut rakennukset viipymättä poistettiin. Tämän johdosta kauppaneuvos Tschetschulinin oikeudenomistajat samalla kuin he ilmoittivat suostuvansa luopumaan puheena olevasta alueesta, anoivat kohtuullista korvausta tästä odottamattomasta vahingosta. Kamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto vuonna 1887 päätti ⁷⁾ evätä hakijan anomuksen, mutta samalla luopua maksamattoman vuokramaksun suorittamista koskevasta kaupungin vaatimuksesta ja edellä mainituin ehdoin sallia heidän pitää kyseiset rakennukset paikoillaan vuoden loppuun.

Tontin palauttaminen kaupungin haltuun. Säätytalovaliokunta ilmoitti ⁸⁾ luovuttavansa takaisin kaupungin käytettäväksi säätytaloa varten luovutetun ⁹⁾ Tähtitorninvuorella sijaitsevan paikan, jota ei enää tähän tarkoitukseen tarvittu.

Korttelin n:o 61 tontin n:o 5 osto. Valtioneuvos J. J. W. Laguksen tarjouksen myydä kaupungille 165,100 markan hinnasta V kaupunginosan korttelissa n:o 61 sijaitsevan talonsa ja tonttinsa n:o 5, josta suurempi osa voimassa olevan kaupunginasemakaavan mukaan käytettäisiin Erottajantorin laajentamiseen, kaupunginvaltuusto ensin lähetti ¹⁰⁾ rahatoimikamariin. Sen jälkeen kun kamari puolestaan oli kannattanut talon ostamista, jos kauppahinta alennettiin 125,000 markkaan myyjän saadessa erikseen käyttää hyödykseen tontilla olevat rakennukset, valtuusto palautti ¹¹⁾ asian kamariin, jonka tuli hankkia valtioneuvos Laguksen lausunto kamarin ehdottamista kauppaehdoista sekä antaa ehdotus ostoja varten tarpeellisten varain hankkimisesta; samalla valtuusto lausui käsityksenään, että se voi

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. maalisk. 3 §. — ²⁾ S:n 19 p. huhtik. 14 §. — ³⁾ S:n 22 p. marrask. 10 §. — ⁴⁾ S:n 20 p. syysk. 15 §. — ⁵⁾ S:n 1 p. maalisk. 3 §. — ⁶⁾ S:n 15 p. maalisk. 13 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. maalisk. 4 §. — ⁸⁾ S:n 19 p. huhtik. 6 §. — ⁹⁾ Ks. 1879—83 kert. s. 274. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 15 p. helmik. 12 §. — ¹¹⁾ S:n 22 p. maalisk. 5 §.

käsitellä asian loppuun ainoastaan lisätyin jäsenluvuin. Valtioneuvos Lagus vaati kuitenkin häneltä asiaa tiedusteltaessa talosta viimeksi mainitun rahamäärän lisäksi ainakin 30,000 markkaa, mikä määrä vastasi rakennusten palovakuutusarvoa. Näissä oloissa ja kun kamari pysyi ehdotuksessaan, valtuusto kamarin ehdotuksesta ilmoitti ¹⁾ valtioneuvos Lagukselle, että valtuusto siinä tapauksessa, että hän ilmoitti suostuvansa tehtyyn tarjoukseen, aikoi pyytää maistraattia toimittamaan valtuuston lisäjäsenten vaalin ratkaisemaan kysymystä talon lunastamisesta edellä esitetyin ehdoin, mutta muussa tapauksessa antoi määrätä kauppahinnan laillisessa järjestyksessä pakkolunastusmenettelyn mukaisesti. Valtioneuvos Laguksen hylättyä tämän tarjouksen valtuusto päätti ²⁾ anoa läänin kuvernööriltä tontin pakkoluovuttamista kosketellun kaupungin asemakaavanmuutoksen toteuttamista varten. Tämän johdosta valtioneuvos Lagus anoi kuvernööriltä, että kaupasta tehtäisiin vapaaehtoinen sopimus tai että kauppahinta määrättäisiin sovittelutietä, ja kuvernööri vaati ³⁾ valtuuston lausuntoa tästä anomuksesta. Ennenkuin valtuusto kuitenkaan oli antanut asiasta lausuntoaan, valtioneuvos Lagus jätti valtuustolle tarjouksen, jonka mukaan hän luovuttaisi talon kaupungille 132,000 markan kauppahinnasta. Tätä tarjousta esiteltäessä kaupunginvaltuusto kamarin esityksestä päätti ⁴⁾ anoa maistraatilta valtuuston lisäjäsenten vaalin toimittamista asiaa edelleen käsittelemään.

Asiaa ei ratkaistu kertomusvuoden kuluessa.

Ison Robertinkadun tontin n:o 43 myynti. Tehdystä esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ valtuuttaa rahatoimikamarin talonomistaja A. G. Olinille 2,583 markan kauppahinnasta myymään vasta muodostetun Ison Robertinkadun tontin n:o 43, joka oli syntynyt vuoden varrella toimeenpannun kaupungin asemakaavan järjestelyn ⁶⁾ johdosta.

Korkeavuorenkadun tonttien n:ot 18 ja 20 käyttiäinen kirkkoaukioksi. Varatuomari F. F. Åhlström oli vuonna 1886 valittanut läänin kuvernöörille kaupunginvaltuuston päätöksestä ⁷⁾, että hänen vuokraamansa Korkeavuorenkadun varrella sijaitsevat tontit n:ot 18 ja 20 (osoite n:ot 14 ja 16) oli yhdistettävä uuden luterilaisen kirkon rakentamiseksi luovutettuun paikkaan, sekä Porvoon hiippakunnan tuomiokapitulille kaupungin ruotsalais-suomalaisen seurakunnan päätöksestä, että näistä tonteista oli maksettava korvausta yhteensä 12,000 markkaa. Kaupunginvaltuusto oli sen jälkeen päättänyt ⁸⁾, ettei kaupunki antanut mitään korvausta tonteista seurakunnan tarjoaman lisäksi sekä että kyseiset tontit oli luovutettava niin pian kuin varatuomari Åhlströmin kuvernöörille asiasta tekemä valitus edellyttäen, että se hylättiin, oli lopullisesti ratkaistu. Sitten kun kuitenkin vuonna 1887 oli saapunut ilmoitus ⁹⁾, että kuvernööri valituksen johdosta oli kumonnut valtuuston asiasta tekemän päätöksen, valtuusto päätti ¹⁰⁾, että ellei varatuomari Åhlström kuukauden kuluessa siitä tiedon saatuaan sitoutunut rahatoimikamarin määräämänä ajankohtana luovuttamaan puheena olevia tontteja seurakunnan lupaamasta korvauksesta, häntä vastaan kamarin välityksellä oli ryhdyttävä oikeudenkäyntiin hänen velvoittamiseen vuokraehtojen mukaisesti ilman korvausta heti luovuttamaan tontit kaupungille.

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. huhtik. 11 §. — ²⁾ S:n 7 p. kesäk. 8 §. — ³⁾ S:n 8 p. marrask. 7 §. — ⁴⁾ S:n 6 p. jouluk. 15 §. — ⁵⁾ S:n 13 p. jouluk. 5 §. — ⁶⁾ Ks. s. 121. — ⁷⁾ Ks. ss. 58 ja 128. — ⁸⁾ Ks. s. 127. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 15 p. helmik. 9 §. — ¹⁰⁾ S:n 1 p. maalisk. 1 §.

Myöhemmin rahatoimikamari ilmoitti, että varatuomari, silloinen oikeus-
raatimies Åhlström oli ilmoittanut suostuvansa luovuttamaan tontit seu-
rakunnan lupaamasta korvauksesta. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ ilmoittaa
senaatille tämän sekä että siis mikään ei enää estänyt yhdistämisestä pu-
heena olevia tontteja uuden kirkon paikaksi luovutettuun alueeseen.

Tontin luovuttaminen työkodille ja yömajalle. Helsingin työkoti- ja yö-
majayhdistyksen (Föreningen för Helsingfors arbetshem och natthärbärge)
tekemän anomuksen, että yhdistykselle maksutta luovutettaisiin jokin
Pursimieskadun ja Fredrikinkadun kulmauksessa olevista käyttämättömistä
tonteista, kaupunginvaltuusto lähetti²⁾ rahatoimikamariin, jonka asiasta
antama lausunto kuitenkin ei saapunut valtuustolle kertomusvuoden
kuluessa.

*Alueen luovuttaminen Katajanokan kreikkalais-venäläisen kirkon vahti-
mestarin asuntoa varten.* Kreikkalais-venäläisen seurakunnan kirkkoneu-
vosto oli anonut rahatoimikamarilta, että seurakunnan Katajanokalla ole-
van kirkon pohjoispuolella olevalta käyttämättömältä kallioalueelta luovu-
tettaisiin seurakunnalle paikka vahtimestarin asunnon rakentamista varten.
Kamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti³⁾ maksutta luovuttaa
puheena olevan alueen mainittuun tarkoitukseen ehdoin, että seurakunta
asianmukaisesti aitasii, tasoitti ja piti kunnossa paikan sekä että tuleva
rakennus sijoitettiin sen keskikohtaan, symmetrisesti kirkon pohjoista
julkisivua vastaan, ja että sille joka puolelle järjestettiin siistit ja kirkon
tyyliin sopeutuvat julkisivut. Sen ohessa valtuusto päätti, että kirkon alu-
een laajennus oli otettava huomioon Katajanokan kaupunginasemakaavan
muutosehdotuksessa.

Maan luovuttaminen Töölöstä puutarhayhdistykselle. Suomen puutarha-
yhdistyksen toimikunta oli rahatoimikamarilta anonut, että yhdistykselle
luovutettaisiin pienehkö alue heti sen Töölön puistossa olevan kasvihuoneen
ulkopuolelta sekä osa kauppaneuvos H. Borgströmin rintakuvan edustalla
olevaa rinnettä. Kamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ myön-
tää yhdistykselle kyseisen maa-alueen maksuttoman käyttöoikeuden kym-
meneksi vuodeksi eteenpäin.

Tontin luovuttaminen Suomalaisen kirjallisuuden seuralle. Läänin kuver-
nööri ilmoitti⁵⁾, että senaatti oli luovuttanut Suomalaisen kirjallisuuden
seuralle oman talon rakentamista varten maksutta valtion omistaman
osan I kaupunginosan korttelin n:o 3 tonttia n:o 8.

2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat kysymykset.

*Tykkiväen kasarmin alueen (n.s. Tykistöpihan) ja erään Kampinmalmin
paikan vuokraaminen Venäjän sotilaslaitokselle.* Kaupunginvaltuusto oli
vuonna 1886 ilmoittanut⁶⁾ suostuvansa määrätyn ehdoin Venäjän sotilas-
laitoksen tarpeisiin joko luovuttamaan Kampinmalmin harjoituskentän ja
Kampinkadun välillä sijaitsevan alueen tai myöskin jatkuvasti antamaan
vuokralle tilan n:o 60 a, n.s. tykistöpihan, jonka vuokrakausi päättyi joulu-

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. toukok. 12 §. — ²⁾ S:n 20 p. jouluk. 3 §. — ³⁾ S:n 19 p. huhtik.
15 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. marrask. 6 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. kesäk. 13 §. — ⁶⁾ Ks. s. 128.